

СПРОЩЕНА ЕЛЕКТРОФІЗИЧНА МОДЕЛЬ ПРОБОЮ ДОВГОГО ПОВІТРЯНОГО ПРОМІЖКУ ДВОЕЛЕКТРОДНОЇ РОЗРЯДНОЇ СИСТЕМИ “ВІСТРЯ–ПЛОЩИНА” СТАНДАРТНИМ КОМУТАЦІЙНИМ АПЕРІОДИЧНИМ ІМПУЛЬСОМ ВИСОКОЇ НАПРУГИ

Баранов М.І.

*НДПКІ «Молнія» Національного технічного університету
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків*

Запропоновано спрощену електрофізичну модель електричного іскрового пробою довгих повітряних проміжків мінімальною довжиною l_{min} в двоелектродній розрядній системі (ДЕРС) “вістря-площина” (див. рис. 1 а, в) стандартним комутаційним аперіодичним імпульсом високої напруги $U_{12}(t)$ часової форми $T_m/T_p \approx 200$ мкс/1990 мкс позитивної полярності, де T_m , T_p – відповідно час, який відповідає амплітуді U_{12m} імпульсу напруги і його тривалості на рівні $0,5U_{12m}$.

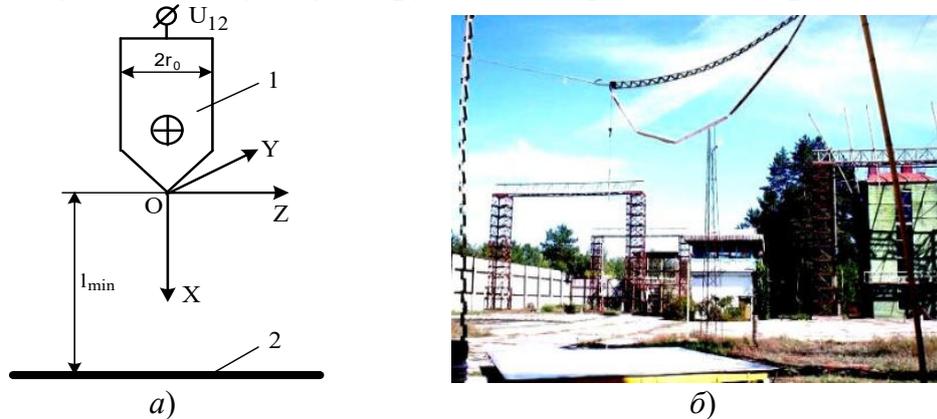

Рис. 1 а, в. Загальний вигляд розрахункової (а) і дослідної (б) повітряної ДЕРС “вістря-площина” (1, 2 – металевий стрижень-вістря з радіусом $r_c \ll r_0$ кривизни його напівкульового краю з потенціалом $\phi_1(t) \approx U_{12}(t)$ і заземлена металева площина з потенціалом $\phi_2 \approx 0$).

Ця електрофізична модель електричного пробою повітряної ізоляції в цій ДЕРС базується на результатах наближеного розрахунку в довгому повітряному проміжку цієї ДЕРС різко неоднорідного сильного імпульсного електромагнітного поля та виникненні під його впливом поблизу її потенціального металевого електроду-вістря яскравої сферичної зони радіусом $r_i \gg r_c$ активної ударної іонізації електронами її атмосферного повітря, з якої при досягненні для часу T_d пробою на цьому електроді-вістрі ДЕРС напруги рівня $U_{12}(T_d) \approx U_{ed}$ розвивається плазмовий канал позитивного лідера. З урахуванням відомих в світі результатів досліджень електророзрядних процесів в цій повітряній ДЕРС визначено співвідношення для наближеного розрахунку напруги появи U_{ed} в досліджуваній ДЕРС “вістря-площина” позитивного лідера. Виконані нами експерименти підтвердили достовірність цього розрахункового співвідношення для напруги U_{ed} . Запропонована спрощена електрофізична модель пробою довгого повітряного проміжку в ДЕРС “вістря-площина” дозволяє в режимі квазістаціонарного наближення для електромагнітних процесів, що протікають в цій повітряній ДЕРС, визначити основні амплітудно-часові характеристики цього явища в атмосферному повітрі досліджуваної високовольтної ДЕРС “вістря-площина”.